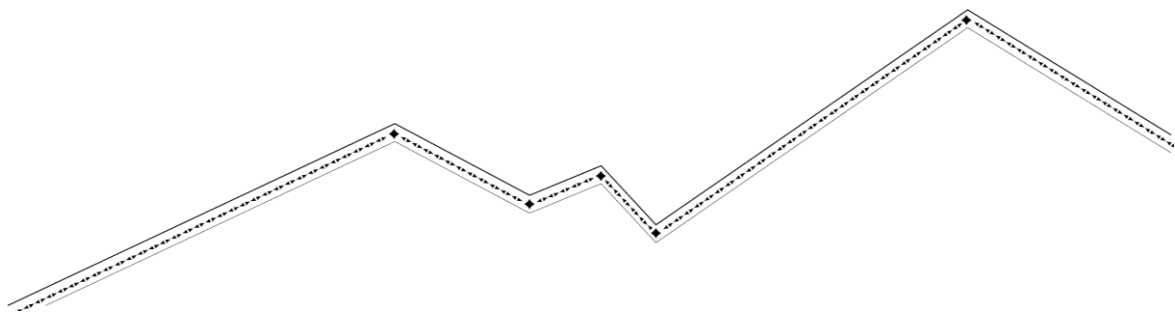

Storums kommun

Handlingsprogram

Lag (2003:778) om Skydd mot Olyckor
från år 2024

Innehåll

Förkortningar och ordförklaringar	2
1 Inledning.....	3
2 Beskrivning av Storumans kommun.....	4
3 Styrning av skydd mot olyckor	6
4 Risker	7
4.1 Övergripande beskrivning	7
4.2 Brand i byggnad	7
4.3 Brand utomhus	7
4.4 Trafikolycka.....	7
4.5 Olycka med farliga ämnen	7
4.6 Naturolycka.....	8
4.7 Drunkning	8
4.8 Nödständig person.....	8
5 Värdering.....	8
6 Mål.....	9
7 Förebyggande förmåga och verksamhet	10
7.1 Tillsyn	10
7.2 Stöd till den enskilde	10
7.3 Rengöring och brandskyddskontroll.....	10
7.4 Övriga förebyggande åtgärder	11
8 Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	11
8.1 Övergripande	11
8.2 Per olyckstyp.....	15
8.3 Ledning i Räddningstjänsten.....	22
8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	22
8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap.....	23
9 Uppföljning, utvärdering och lärande	24

Diarienummer: KS/2022:216

Fastställt av kommunfullmäktige 2024-02-27 § 12

Handläggare: Göran Hellström, Räddningschef

Förkortningar och ordförklaringar

LSO	Lag om skydd mot olyckor
LBE	Lag om brandfarliga och explosiva varor
VMA	Viktigt meddelande till allmänheten, gå in och lyssna på radio
Räddningstjänst	Med räddningstjänst menas, enligt 1 kap. 2 § LSO de räddningsinsatser som staten eller kommunen ska svara för vid olyckor eller överhängande fara för olyckor på liv, egendom och miljö.
Räddningsnämnd	Den nämnd som ansvarar för räddningstjänsten. I Storumans kommun är det kommunstyrelsen (KS).
Räddningschef	Kommunal tjänsteman med lagreglerat kompetenskrav.
Styrkeledare	Befäl som ansvarar för en beredskapsgrupp.
Räddningsledare	Leder räddningstjänstens enheter och är ansvarig för myndighetsutövning i samband med en räddningsinsats.
Räddningsresurs	Avser en räddningsstyrka, ett räddningsvårn eller räddningsledare i egen bil. Kan vara från egen eller annan kommun.
Brandfarliga varor	Lättantändliga gaser eller vätskor med flampunkt under 100 grader.
Explosiva varor	Ammunition, fyrverkerier eller sprängämnen.
IVPA	I väntan på ambulans. Förekommer i någon form i de flesta kommuner i landet och innebär i korthet att när ambulansen dröjer, larmas i stället räddningstjänsten ut och tar hand om den sjuke/skadade i väntan på ambulans.
Farlig verksamhet	Vid farliga verksamheter hanteras stora mängder kemikalier eller bedrivs verksamhet som av andra skäl medför risker för allvarliga skador på människor eller miljön.
TiB	Tjänsteman i beredskap. Länsstyrelsens och andra myndigheters väg att komma i kontakt med en kommun utanför kontorstid.
RSR10	Räddningssamverkan Region 10. Storuman, Sorsele, Malå, Norsjö, Lycksele, Arvidsjaur, Arjeplog, Vilhelmina, Åsele, Dorotea.
RRMN	Räddningsregion MittNorrland

1 Inledning

Dokumentet utgör handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt 3 kap. 3 § LSO och räddningstjänst enligt 3 kap. 8 § LSO i Storumans kommun. I Lag om skydd mot olyckor LSO (2003:778), finns bestämmelser om vilka åtgärder samhället och den enskilde ska vidta till skydd mot olyckor.

Lagen syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö med hänsyn till de lokala förhållandena utifrån ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Formuleringen "ett tillfredställande och likvärdigt skydd" innebär att ett betryggande skydd ska finnas oavsett var i landet man befinner sig. Eftersom riskbilden ser olika ut i olika kommuner ska en anpassning ske till de lokala förhållandena och kommunerna kommer därigenom att vidta olika åtgärder för att nå upp till målet.

Skydd mot olyckor omfattar åtgärder före, under och efter en olycka.

Handlingsprogrammet ska beskriva de risker som kan leda till räddningsinsatser, detta framgår av 3 kap. 3 och 8 § LSO. Exempel på sådana risker är bland annat brand, trafikolycka, olycka med farliga ämnen, naturolycka, drunkning och nödställd person. Riskerna i kommunen har identifierats och analyserats och den sammantagna riskbilden har sedan använts som grund för hur man prioriterar och sätter upp mål, planerar den förebyggande verksamheten samt bedömer vilken räddningstjänstförmåga som krävs för att genomföra räddningsinsatser. Riskanalysen är grunden i handlingsprogrammet.

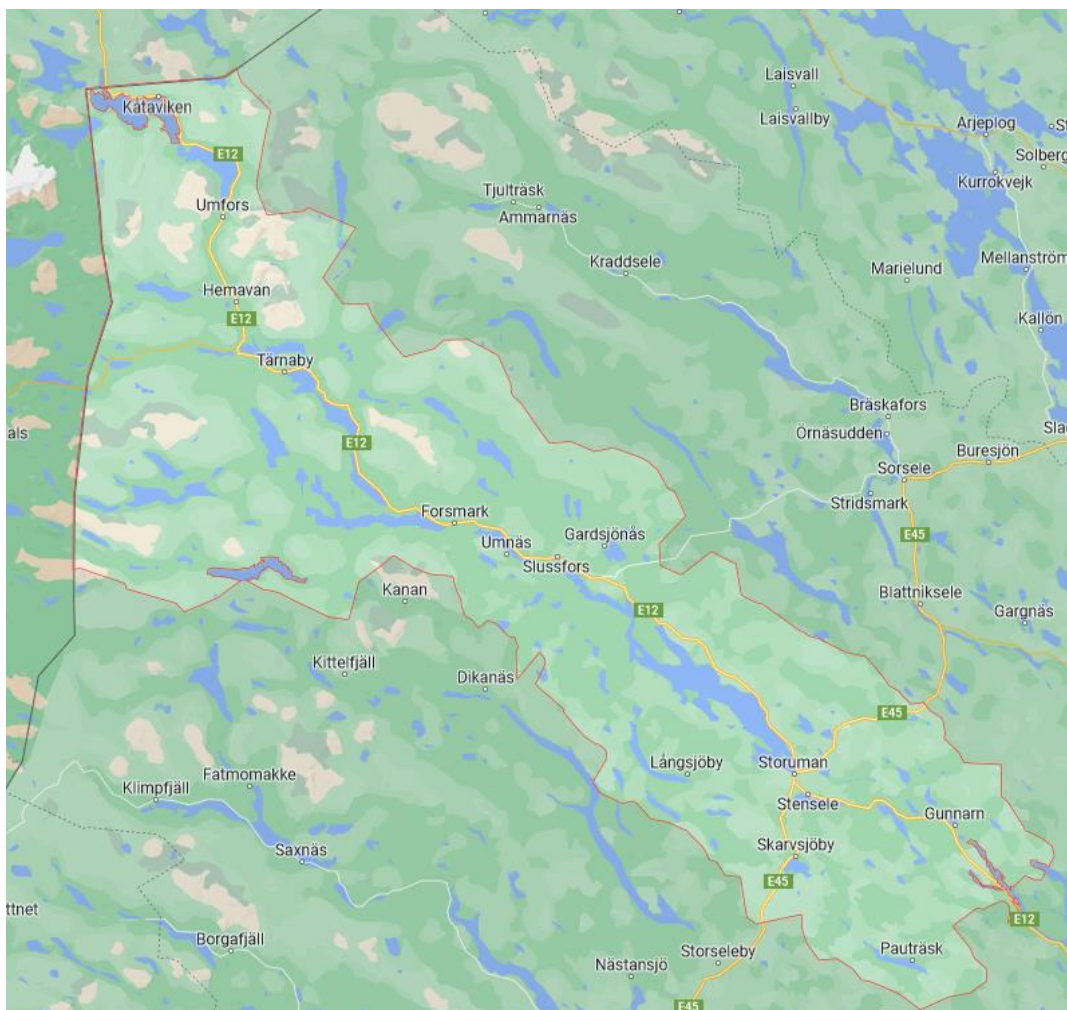

Bild 1. Storumans kommuns geografiska område

2 Beskrivning av Storumans kommun

Storumans kommun är en typisk glesbygdskommun med cirka 5.800 invånare och en yta på 8.243 km².

Det är stora avstånd med flera små utspridda befolkningskoncentrationer.

I kommunens västra delar finns flera fjällmassiv, detta skapar en attraktiv turismnäring som under perioder av året har en omfattande besöksnäring. De flesta personerna bor i tätorten Storuman.

De störta tätorterna är i tur och ordning:

Ort	Antal
Storuman	2135
Tärnaby	468
Stensele	462
Hemavan	273

Tabell 1

Den senaste 10-årsperioden har befolkningen minskat med cirka 300 personer. Nybyggnationerna i kommunen domineras av fritidshus, i övrigt så finns det ett åldrande bostadsbestånd. Storuman är beläget där E45 och E12 korsar varandra samtidigt som järnvägarna Inlandsbanan och Tvärbanan möts. Detta utgör en nationell viktig verksamhet.

Privat och offentlig service är framför allt samlad i Tärna/Hemavan och Storuman/Stensele men finns även i viss omfattning i Gunnarn och Slussfors. Riskbilden har hittills varit relativt okomplicerad även om en del av de risker som finns i kommunen är risker som kommunen inte äger, men ändå måste ha förmåga att hantera. Till exempel kan nämnas transporter av kemikalier genom kommunen.

Storumans kommun är en kommun med många "farliga verksamheter". Av sådana krävs att de tar ett större ansvar än andra, men också kommunen får ett ökat ansvar för att göra tillsyn och planera räddningsinsatser på sådana objekt.

Besöksnäringen tillför också risker som normalt inte finns i kommuner av vår storlek.

Det är troligt att det i framtiden kommer att tillföras nya risker. Det finns planer på fler gruvor och i kommunens västra del fortsätter byggandet med oförminskad kraft. Om de nya risker kommer att fordra kompetens, utrustning eller beredskap som inte finns idag kan man inte med säkerhet säga.

Vad som är farlig verksamhet bestäms av länsstyrelsen och i LSO 2 kap 4§ beskrivs huvuddragen av de skyldigheter det innebär att vara farlig verksamhet. I korthet innebär en farlig verksamhet att ägaren/verksamhetsutövaren åläggs att bekosta beredskap eller utrustning eftersom man tillför något som avsevärt avviker från de risker som sedan tidigare finns i en kommun. Även om det är länsstyrelsen som bestämmer vilka verksamheter som ska klassas som farliga är det ändå kommunen som ska utöva tillsyn och kontroll och planera för räddningsinsatser där. Kommunen får inte ta betalt för sådan tillsyn.

Följande farliga verksamheter finns i kommunen:

- Hemavans flygplats
- Storumans flygplats
- Abelvattnet, damm
- Ajaure, damm och kraftstation
- Gardiken, damm
- Gardikfors, damm och kraftstation
- Storuman, damm
- Umluspen, damm och kraftstation
- Stensele, damm och kraftstation
- Grundfors, damm och kraftstation
- Svartlidengruvan, anrikningsverk (Sevesoanläggning i högsta riskklassen)

Vindkraftverk betraktas inte som farlig verksamhet.

Kommunens skyldigheter för en Sevesoanläggning är fler och mer omfattande än för övrig farlig verksamhet. En verksamhet som hanterar en viss (reglerad i lag) mängd av vissa slags kemikalier blir per automatik en Sevesoanläggning.

Arbetsmarknaden i kommunen domineras av arbeten inom offentlig sektor. Särskilda risker som är associerade med den offentliga sektorn är framför allt bränder inom vård och omsorg där risken för allvarliga personskador är betydande. 30 % av dem som dör i bränder i Sverige är över 80 år. I övriga Sverige är anlagda bränder i skolor ett ökande problem, den trenden har inte nått vår kommun.

Vattenkraftens bidrag till riskbilden är framför allt risk för dammolyckor och bränder i kraftstationer. Dammolyckor är mycket osannolika men de skulle medföra stora konsekvenser. Ett dammbrott är den allvarligaste fredstida olycka som skulle kunna drabba kommunen. Denna typ av olycka blir inte räddningstjänst i första hand, utan i stället en extraordinär händelse. Extraordinära händelser behandlas i ett eget handlingsprogram. Även om själva dammbrottet inte är räddningstjänst per definition blir ändå varning och utrymning ett gemensamt ansvar för alla samhällsaktörer, offentliga såväl som privata.

Brand i en kraftstation blir en besvärlig händelse, men det innebär inte någon större risk för personskador än en vanlig brand. Däremot kan konsekvenser gällande ekonomi och miljö bli stora.

I Sverige bedrivs det ett arbete för att förebygga och förhindra terrorattentat. Vid ett attentat kommer flera myndigheter arbeta gemensamt och parallellt för att hantera konsekvenserna. Den som ansvarar för ett verksamhetsområde i samhället i normala fall ansvarar även för detta område i en krissituation. Det finns en ansvarsfördelning när det gäller antagonistiska hot. Polisen ansvarar för säkerheten och brottsutredningar. Räddningstjänsten ansvarar för räddningsinsatser och Trafikverket och de olika trafikbolagen för trafiken. Regionerna ansvarar för sjukvård och transporter av sjuka och skadade och Socialstyrelsen har ett ansvar för hälso- och sjukvården i stort.

3 Styrning av skydd mot olyckor

Handlingsprogrammet är fastställt 2024-xx-xx av kommunfullmäktige. Innan ett handlingsprogram antas, eller kommunen beslutar om betydande ändringar i ett befintligt handlingsprogram, ska kommunen samråda med de myndigheter som särskilt berörs. Det antagna handlingsprogrammet gäller till dess att ett nytt program har antagits.

Kommunstyrelsen är räddningsnämnd och är därmed ansvarig för både det operativa och det brandförebyggande arbetet. Genom att kommunstyrelsen är högsta lokala civilförsvarsmyndighet och KSAU är krisledningsnämnd hanterar kommunstyrelsen alla skeden i hotskalan. Tekniska enheten har ansvar över brandvattenförsörjningen genom ett strategiskt placerat brandpostnät, de har även ansvaret för att förebygga trafikolyckor och drunkningar.

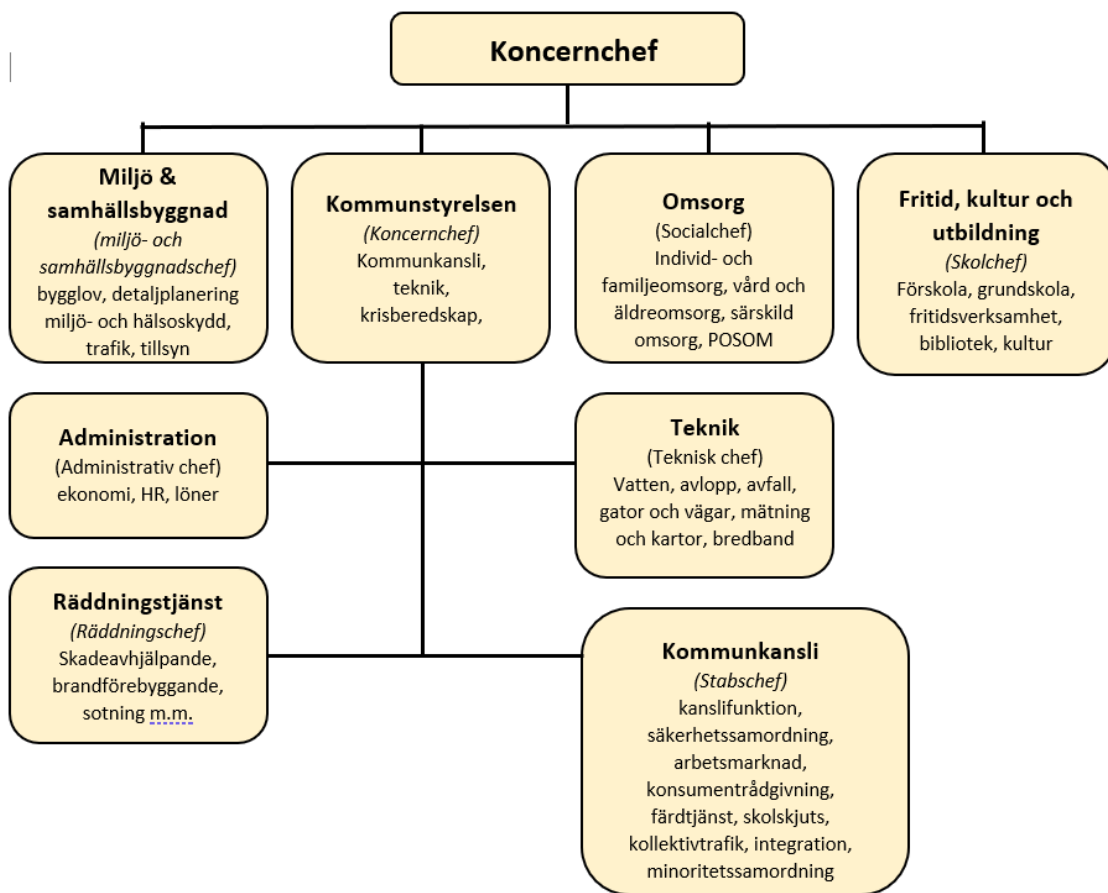

Bild 2. Kommunens organisation

4 Risker

De förutsättningar som finns i kommunens geografiska område medför olika risker som kan föranleda räddningsinsatser. Tidigare inträffade händelser används som underlag när man inventerar kommunens risker.

För att riskhanteringsarbetet ska bli en naturlig del i kommunens verksamhet måste detta vara politiskt förankrat. Intentionerna i LSO betonar mycket starkt att hela kommunen ska vara delaktig i detta arbete. Ett sådant arbetssätt kan för vissa verksamheter kännas ovant men det är nödvändigt om det brandförebyggande arbetet ska vara effektivt.

4.1 Övergripande beskrivning

Riskbilden inom Storumans kommuns geografiska ansvarsområde är förhållandevis statisk. Inom området finns förhållandevis små orter och kommunen är glest befolkad.

Några av de mest framträdande riskerna som identifierats och som kan leda till stora eller komplexa olyckor är:

- Utsläpp av farligt ämne
- Bränder i byggnader som har utrymningskritiska verksamheter
- Bränder i byggnader som utgör kulturhistoriskt värde
- Olyckor till följd av extrema väderhändelser
- Verksamheter som innehar tillstånd för brandfarlig och explosiv vara
- Dammbrott

I vår kommun rycker räddningsstyrkorna ut ungefär 2-3 gånger varje vecka, år 2020 var antalet larm för hela kommunen 103 stycken, det är cirka 20 under genomsnittet. De flesta händelser inträffar på de mest trafikerade vägavsnitten. Trafikolyckor är den vanligast förekommande olyckstypen. Cirka 20 % av räddningsinsatserna är trafikolyckor. Personbilar är mest framträdande och personsador är återkommande, det förekommer även dödsfall. Antalet trafikolyckor har legat på en ganska konsekvent nivå genom åren. Förekomsten av bilar med fossilfria drivmedel kommer att förändra riskbilden vid trafikolyckor.

4.2 Brand i byggnad

Under perioden 2011-2020 har vi haft i snitt 7,6 bränder i byggnader per år, antalet har varit ganska konstant. Majoriteten av bränderna inträffade i villor. Den vanligaste orsaken är matlagning och tekniska fel. Konsekvenserna har under perioden inte medfört någon större skada på människors liv och hälsa.

4.3 Brand utomhus

Under perioden 2011-2020 har vi haft 6,5 bränder utomhus per år. Antalet bränder utomhus har varierat men det ger inget statistiskt säkert underlag eftersom de är så få till antalet. Sett till fördelningen av brandobjekt är det relativt jämnt fördelat, däremot finns det toppar vissa år när det gäller bränder i skog och mark. Konsekvenser av dessa händelser har inte medfört någon skada på människors liv och hälsa.

4.4 Trafikolycka

Under perioden 2011-2020 har det i genomsnitt inträffat 17,2 trafikolyckor per år. Antalet trafikolyckor har varierat något under åren men det syns tydligt att antalet olyckor minskade under år 2019. Denna olyckstyp genererar mest konsekvenser för människors liv och hälsa. Fyra personer har omkommit under perioden.

4.5 Olycka med farliga ämnen

Under perioden 2011-2020 har vi haft 2,6 olyckor med farliga ämnen per år.

De flesta av händelserna har omfattat mindre läckage från fordon. Antalet händelser per år är ganska statiskt, fast det låga antalet ger inget bra statistiskt underlag.

4.6 Naturolycka

Under perioden 2011-2020 har det inte inträffat någon naturolycka.

4.7 Drunkning

Under perioden 2011-2020 har vi haft 0,6 drunkningstillbud per år. Antalet händelser per år är ganska statistiskt, fast det låga antalet ger inget bra statistiskt underlag. Två personer har omkommit under perioden.

4.8 Nödständig person

Under perioden 2011-2020 har vi haft 0,7 nödställda personer per år. Antalet händelser per år är ganska statistiskt, fast det låga antalet ger inget bra statistiskt underlag.

5 Värdering

Skyddet inom Storumans kommunen för de risker som orsakar flest olyckor har värderats och bedöms uppfylla målet om ett tillfredsställande och likvärdigt skydd. Kommunen har förbättrat tillsynsfrekvensen på de objekt som ingår i tillsynsplanen. Verksamheten med att minska risker för bränder i skolor kommer sker genom ett samarbete med Fritids-, kultur- och utbildningsnämnden. Andelen äldre i befolkningen kommer att öka under de kommande åren och vi ser därför ett behov av olika åtgärder för att säkerställa ett skäligt brandskydd för denna grupp.

Kommunen har historiskt sett kunnat hantera alla de olyckor som hänt genom kommunala räddningsinsatser utan någon brist på resurser. Inom området trafikolyckor klarar kommunens räddningstjänst sina uppdrag och målet med insatstiderna. Det är inte realistiskt att kunna ingripa mot allt som kan tänkas inträffa eller att förebygga/förhindra alla sorters olyckor. Man får inventera de risker som finns och analysera hur sannolikt det är att dessa risker övergår i en faktisk händelse och planera verksamheten utifrån detta.

När det gäller brand i byggnad ska särskild vikt läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador. Det finns även byggnader med kulturhistoriskt värde i kommunen, ett exempel kan nämnas Stensele kyrka. I syfte att dels uppnå det nationella målet i LSO och värna om kulturbebyggelsen genomförs regelbundet tillsyner som höjer brandskyddet.

Brand i skog och mark utgör majoriteten av bränder utomhus. Det är mest frekvent under torra perioder maj-augusti. Kommunens skogsbrandvård har stärkt förmågan gällande skogsbränder. Hemvärnet kan assistera vid ökat behov.

På kommunens vägnät inträffar sällan trafikolyckor av allvarlig art, kommunen kan förebygga olyckor på sitt eget vägnät genom att isriva, halkbekämpa och siktröja. Räddningstjänsten rapporterar brister i det statliga vägnätet till Trafikverket, förutom detta är det svårt att påverka uppkomsten av trafikolyckor på statens infrastruktur. Det handlar snarare om att minska konsekvenserna av händelserna.

Nödständig person förekommer oftast i samband med vandring/jakt, det är egentligen inte en uppgift för räddningstjänsten, men det förekommer assistans till sjukvård vid transport av skadade personer i terräng.

Förebyggande åtgärder när det gäller drunkningsolyckor är inte helt okomplicerat. Det som gör störst skillnad är de drabbade personernas eget handlande och allmänheten på plats. Simkunnighet/flytväst är ofta en avgörande faktor. Vi har ofta långa framkörningstider till vattendragen vilket ger ett sämre utgångsläge för en snabb insats. Kommunens badplatser har livräddningsutrustning och skyltning enligt svenska livräddningssällskapets rekommendationer.

För händelsetypen ras/skred är åtgärder för att minska frekvensen mest effektiv. Detta tas bland annat upp i planärenden där räddningstjänsten utgör en remissinstans. År 2010 hade vi ett skred i Solberg.

I kommunens geografiska område finns flera skyddsvärda områden, det förekommer transporter med farliga ämnen och det finns verksamheter som har tillstånd för brandfarlig och explosiv vara. Tidigare händelserna har

framför allt varit begränsade läckage av drivmedel. Förutom att genomföra tillsyn på verksamheter som innehar tillstånd för brandfarlig och explosiv vara är det svårt för räddningstjänsten att vidta åtgärder för att minska olyckor med farliga ämnen. Det handlar snarare om att begränsa konsekvenserna av händelsen. De riskobjekt som kan föranleda olyckor med farligt ämne i större omfattning och där räddningstjänstens resurser är begränsade avser olyckor på till exempelvis svartlidengruvans anrikningsverk. Svartlidengruvan är enligt belägen så någon stor risk för omfattande personskador finns inte.

Ökningen av personantalet i kommunen avseende fritidsboende och turism sker framför allt under skolloven. Risker och antagonistiska hot är situationer som Storumans kommun har varit förskonade från historiskt sett, men planeringen för sådana situationer bör inte förringas. Liknande förutsättningar beskrivs för räddningstjänst under höjd beredskap.

I syfte att kunna hantera framtidens nya risker bör kompetensutveckling och lärande vara en naturlig del av vardagen. Här kan olycksundersökningar, både egna och andras, vara en bra grund för lärande. Det är av stor vikt att den förebyggande och skadeavhjälpande verksamheten integreras i detta.

6 Mål

Den största utmaningen i verksamheten är att upprätthålla nuvarande nivå samtidigt som vi måste anpassa verksamheten efter nya förutsättningar och risker. För att klara av detta ska vi fortsatt satsa på kontinuerlig fortbildning av personalen och ha en hög kvalitet på övningsverksamhet.

Ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand. 1 kap. 3§ LSO innebär att de räddningsinsatser kommunen ska genomföra ska organiseras och planeras på sådant sätt att insatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. Kommunens räddningstjänst ska både förhindra bränder och ha förmåga att göra insatser mot sådana olyckor som med viss sannolikhet kan förväntas inträffa.

Målen för respektive underavdelning har formulerats på följande sätt:

Räddningstjänst

Målet med alla räddningsinsatser är att snabbt bryta ett olycksförlopp och vidta sådana åtgärder att tillvaron så snart som möjligt kan återgå till det normala för de drabbade.

- 90 % av alla larm där människor kan antas vara i allvarlig fara ska nås av en räddningsresurs inom 30 minuter. Uppföljning av detta mål redovisas årligen till räddningsnämnden.
- ha förmåga att ingripa vid alla typer av bränder och brandtillbud som kan förekomma i kommunen.
- ha förmåga att göra losstagning av skadade vid olyckor med alla typer av transportmedel som förekommer i kommunen.
- ha förmåga att göra insatser för att minska skadeverkningarna på människor, egendom och miljö till följd av olyckor med de kemikalier som vanligen förekommer i kommunen.
- i skäligen omfattning ha förmåga att undsätta människor och rädda egendom vid andra typer av olyckor som med viss sannolikhet kan tänkas inträffa i kommunen.

Förebyggande verksamhet

Målet med det brandförebyggande arbetet är att förhindra bränder i offentliga miljöer, men skulle det ändå brinna ska människor inte omkomma eller skadas allvarligt.

- Räddningstjänstens brandförebyggande arbete ska i första hand inriktas på miljöer där personer inte kan utrymma själva eller där människor kan förväntas ha dålig lokalkännedom.
- Minska antalet bränder och skador till följd av bränder i byggnader.
- Fortsatt arbete i samverkan med kommunens förvaltningar för att förebygga olyckor.
- Samråda angående brandpostnätet vid nya exploateringar i kommunen.
- Tydliggöra vägars tekniska beskrivning vid nybyggen för att säkra räddningstjänstens framkomlighet.

7 Förebyggande förmåga och verksamhet

Räddningstjänstens förebyggande verksamhet arbetar med frågor som omfattar kommunens skyldigheter i enlighet med LSO. Det arbetet leds av Räddningschefen som har en brandinspektör till sitt förfogande. För att fylla verksamhetens arbetsuppgifter behövs minst 1,0 tjänster.

7.1 Tillsyn

Räddningstjänsten i kommunen ansvarar för kommunens tillsyn av den enskildes skyldigheter i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Räddningschef och delegerade medarbetare får utföra tillsyn. En tillsynsförättare i Storumans kommun ska ha genomgått minst Tillsyn A, eller likvärdig utbildning i det äldre utbildningssystemet.

Myndighetsbeslut får fattas av räddningschef och ställföreträdande räddningschef. Delegationsordningen styr beslutsfattandet mer utförligt

Tillsynen är ett viktigt verktyg för att åstadkomma ett skäligt brandskydd och för att säkerställa att de verksamheter som klassas som farlig verksamhet har en tillräcklig förmåga att göra effektiva inledande åtgärder när det inträffar en olycka eller ett tillbud vid anläggningen. Tillsynen av den enskildes brandskydd syftar till att kontrollera att byggnader och anläggningar lever upp till kraven i regelverken, både avseende byggnadstekniskt brandskydd och organisatoriskt brandskydd.

Verktyget tillsyn används för att säkerställa brandskyddet på sådana byggnader och anläggningar där en eventuell brand kan få stora konsekvenser avseende människors liv, hälsa, egendom och miljö. Tillsynerna planeras årligen och riktlinjer för planeringen finns dokumenterade i tillsynsplanen.

Tillsynsplanen upprättas av räddningstjänsten och beslutas av kommunstyrelsen.

7.2 Stöd till den enskilde

Räddningstjänsten ska stödja och underlätta för den enskilde för att den enskilde ska ha möjlighet att fullgöra sina skyldigheter. Det görs genom information och utbildning i förebyggande och skadeavhjälpanande åtgärder.

Aktiviteter:

- Grundläggande brandkunskap samt utbildning i hjärt- och lungräddning till kommunens personal.
- Grundläggande brandkunskap till skolor i kommunen, framför allt mellanstadiet.
- Erbjudna stöd till utsatta personer som är riskutsatta för brand med anpassade brandskyddsåtgärder.
- Ha en uppdaterad hemsida med relevant information om brandskydd och egenkontroller.
- Genomföra årliga informationskampanjer.
- Vara lättillgängliga och rådgivande.

7.3 Rengöring och brandskyddskontroll

Storumans kommun ansvarar för att rengöring (sotning) och brandskyddskontroll av förbränningsanordningar utförs. Verksamheten bedrivs på entreprenad liksom det gör i de flesta kommuner. Kommunen har dock genom räddningstjänsten kvar tillsynsansvar över verksamheten.

En fastighetsägare kan under vissa förutsättningar få dispens att själv svara för rengöringen av sin förbränningsanläggning. Rengöringen ska ske med de tidsfrister för rengöring som framgår av MSBFS 2014:6 föreskrifter om allmänna råd om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.

I vår kommun finns vid utgången av 2023 cirka 50 stycken som räddningstjänsten har beviljat dispens för egen sotning.

Brandskyddskontrollen måste däremot alltid utföras av den som kommunen har utsett, det får inte en fastighetsägare göra själv. Blanketter för ansökan om egen sotning finns tillgängliga på kommunens hemsida.

7.4 Övriga förebyggande åtgärder

Räddningstjänsten stödjer övriga förvaltningar inom kommunen med ärenden inom PBL (2010:900). Det innebär att vara sakkunnig i brandfrågor i delar av byggprocessen. Detta innefattar att i kommunens planprocesser beakta risker som ras- och skred, översvämning, brandposter och behov av framkomlighet för fordon.

Räddningstjänsten bistår också i frågor om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2012:1622). Räddningstjänsten är även remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617) samt tillstånd till hotell- och pensionatverksamhet enligt lag (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse. Räddningstjänsten bistår också Trafikverket i trafikplanering vid ny- eller ombyggnation av vägar, järnvägar där man beaktar saker som insatstider och andra relevanta risker så som avstånd till olika former av riskobjekt. Räddningstjänsten är remissinstans till länsstyrelsen i frågor om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. Räddningstjänsten ska också samverka med andra myndigheter i enlighet med 8 § i förvaltningslagen (2017:900). Räddningstjänsten utgör dessutom tillståndsmyndighet samt tillsynsmyndighet för lag (2010:2011) om brandfarliga och explosiva varor.

I syfte att begränsa eller reducera risken för brand i skog och mark kan räddningschef med stöd i LSO föreskriva om eldningsförbud.

8 Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

8.1 Övergripande

Riskbilden inom kommunens geografiska ansvarsområde visar på ett antal olika händelser som kan föranleda räddningsinsats. Det innebär att åtgärderna måste anpassas efter omständigheterna i syfte att möta hjälpbehovet. Dessutom behöver sociala risker, antagonistiska hot och ny teknik beaktas. Vad avser kompetenskrav på operativa befattningar redogörs dessa delvis i *Tabell 2* nedan. Övriga befattningar återfinns under rubriken "Ledning i räddningstjänsten".

Befattning	Kompetenskrav
Värn	Introduktionsutbildning som innehåller moment som är relevanta för den ambitionsnivå som gäller för räddningsvärnen, samt årliga övningar.
Brandman	Introduktionsutbildning som lägst motsvarar MSB:s kursplan. Inom tre år genomföra GRIB.
Skogsbrandsvärn	Introduktionsutbildning i skogsbrandsläckning, samt årliga övningar.

Tabell 2

Tillgång till egna resurser

Alla dygnets timmar hela året, upprätthålls beredskap för att kunna möta de risker som finns inom kommunen. Resurserna i Storuman och Tärnaby/Hemavan har 5 minuters anspänningstid. Räddningsvärnen i Gunnarn och Umnäs har ingen definierad anspänningstid utan agerar på larmet i mån av tid. Skogsbrandvärnet rings ut vid behov. Befäl i Storuman och Tärnaby/Hemavan åker i eget fordon med 90 sekunders anspänningstid. Insatsledare inom RSR10 finns tillgänglig i beredskap med 90 sekunders anspänningstid.

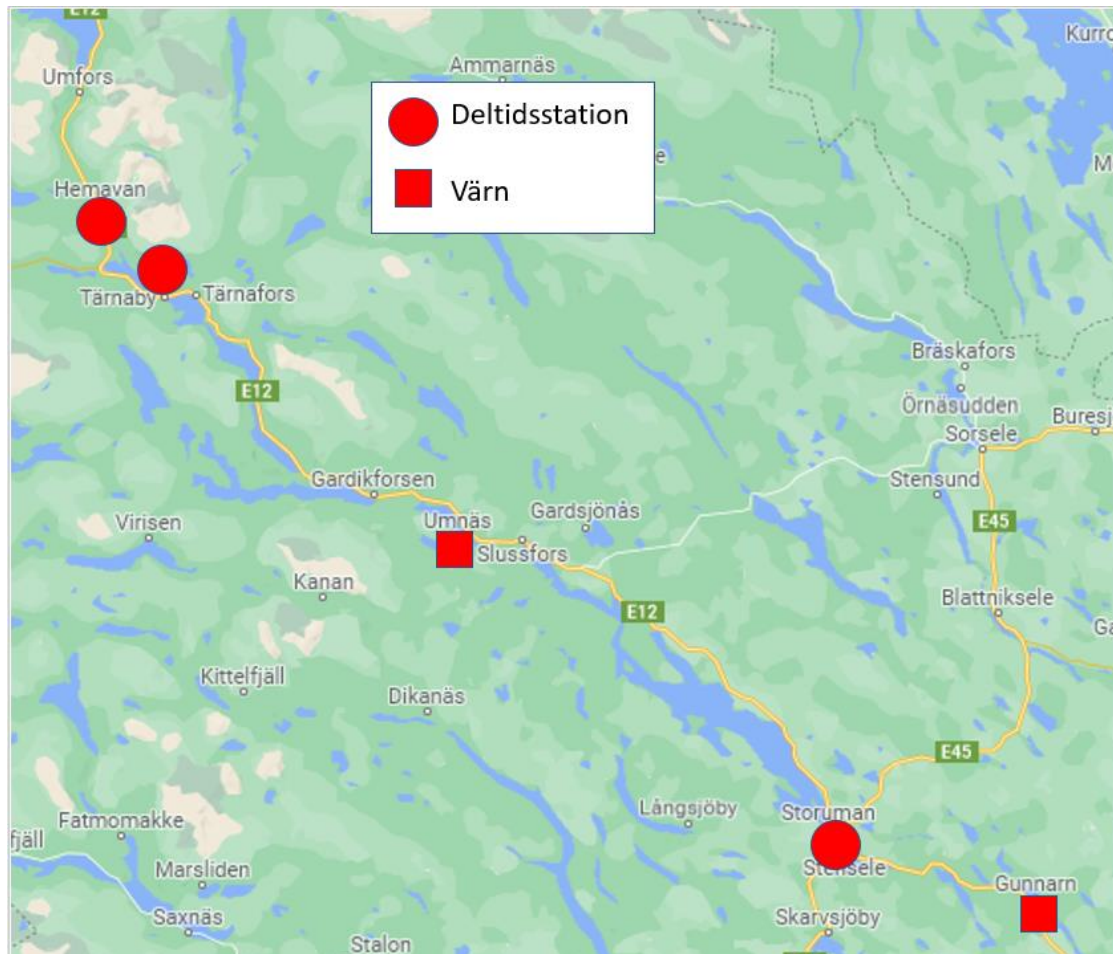

Bild 3, placering av räddningsresurser

Ort	Bemanning	Basresurs	Anspänningstid	Specialresurser
Storuman	1+4	Släckenhetsfordon Höjdfordon Tankfordon	Brandman 5 min Befäl 90 sek	Farliga ämnen-resurs Höghöjdsräddning Oljeskyddscontainer Tung räddning Bandvagn Snöskoter + pulka 6-hjulig+vagn Båt
Tärnaby/Hemavan	1+4 (1+3 under vissa perioder)	Släckenhetsfordon Tankfordon	Brandman 5 min Befäl 90 sek	Snöskoter + pulka 4-hjulig+pulka Båt
Gunnarn (värn)	0-8	Mindre släckenhetsfordon	I mån av tid	Båt
Umnäs (värn)	0-8	Mindre släckenhetsfordon	I mån av tid	

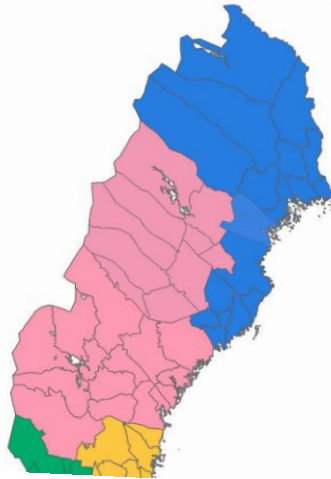

Bild 4, Räddningsregion MittNorrland (rosa fältet)

Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner

Räddningstjänsten i Storuman kommuns samverkar i Räddningsregion MittNorrland.

Den geografiska placeringen av parterna redogörs i Bild 4.

Samarbetet syftar till att reglera de övergripande formerna för samverkan mellan kommunerna för en gränslös räddningstjänst. Gränslös räddningstjänst ger den hjälpsökande en snabbare hjälp vid en olycka, oavsett kommungräns. De samlade resurserna används optimalt oavsett organisationstillhörighet, detta skapar en effektiv räddningstjänst och ökar förmågan i att upprätthålla beredskapsproduktion och ger ett likvärdigt skydd till allmänheten. Genom samarbetet skapas ett effektivt resursutnyttjande på varandras geografiska områden utan formell framställan i stunden enligt LSO. Genom att hjälpa varandra vid vanligt förekommande olyckor stärks förmågan att tillsammans hantera större, komplexa och samtida olyckor. Bland annat finns tillgång till tung räddning, oljesanering, höghöjdsräddning och specialenhet gruva. De samlade resurserna som finns beskrivna i de enskilda kommunernas handlingsprogram.

Alarmering av räddningsorganet

När 112-samtal inkommer hanteras ärendet av larm-och ledningsoperatörer som larmar räddningsresurser enligt förbestämda larmplaner i DRH (dynamisk resurshantering). Tekniken innebär att en GPS-positionering i kartan larmar de resurser som är närmast olycksplatsen och har de förmågor som kravställt.

Vid avbrott eller störningar i telenätet då det inte går att ringa 112 ska allmänheten kunna larma kommunen genom att bege sig till någon av brandstationerna. Från dessa platser ska även övriga räddningsresurser i kommunen kunna larmas. Information om eventuellt andra platser ska meddelas som ett "Viktigt meddelande till allmänheten". Systemet RAKEL används i huvudsak för kommunikation.

Behovet av samverkan mellan myndigheter och andra aktörer som verkar på alla samhällsnivåer - lokal, regionalt och nationellt krävs kommunikation. För att möjliggöra säker kommunikation mellan räddningstjänstenheter, med ledningscentralen och i samverkan med andra organisationer nyttjas systemet RAKEL (radiokommunikation för effektiv ledning) och WIS (Webbaserat IT-system).

Brandvattenförsörjning

Brandposter finns i kommunen där det föreligger risk för omfattande bränder med spridningsrisk. Där det saknas brandpostnät kompenseras detta med tankbil med en kapacitet på cirka 10 m³.

Kommunens Tekniska avdelning ansvarar för aktuella kartor och underhåll av brandposterna.

Tid från att larmet inkommer till att första kommunala räddningsresurs är på plats

Körtiden inom tätorterna är mindre än 5 minuter i kommunen. Medianvärdet för tiden då larm inkommer till SOS till att första räddningsresurs blir larmad var år 2020 1,5 minuter. Medianvärdet för anspänningstiderna var under år 2020 3,5 minuter.

Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder

Räddningstjänsten bedömer inget behov av att låta någon som inte är kommunalt anställd att genomföra inledande, begränsande åtgärder vid en räddningsinsats vilket medför att detta inte prioriterats.

Varning och information till allmänheten

Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) är en varning till allmänheten vid till exempel gasutsläpp, en stor brand eller annan allvarlig olycka. Varnings- och informationssystemet kan också användas för att ge beredskapslarm och flyglarm. Räddningstjänsten i Storuman kan utlösa VMA. Allmänheten kan uppmärksammas om VMA genom varningssignal och/eller varningsmeddelande. System för varningssignal finns i Storumans tätort på tre ställen. Varningsmeddelande kan ske genom talmeddelande till fast telefoni inom drabbat område. Den tredje möjligheten är att skicka SMS till mobiler inom ett geografiskt område. Räddningstjänsten Storuman ansvarar för drift och underhåll av utomhusvarningsystemet.

Insatstider

Insatstiden består av tre delar, responstid (SOS svarstid), anspänningstid (kvittens från första fordon), körtid. Anspänningstiden är normalt fem minuter men för den lätta släckbilen räknas tre minuter då denna bil endast behöver två personer för att vara körklar medan insatsen med den större bilen fordrar fem personer och därmed blir även anspänningstiden något längre. Responstidens medianvärde 2020 hos SOS var 1,5 minuter. Anspänningstidens medianvärde 2020 var 3,5 minuter. Körtiderna kan variera över året beroende på väderförhållanden och väglag. På grund av ovan angivna anledningar kan det bli en avsevärd tidsskillnad (som ökar med avståndet) mellan den livsavgörande åtgärd den lätta släckbilen kan göra vid en trafikolycka eller drunkning och en rökdykarinsats som fordrar en full besättning i ett större fordon. I tabellerna nedan redovisas två tidsvärden. Den snabbare tiden gäller för en lätt släckbil med en snitthastighet av 90 km/h och den långsammare för en vanlig brandbil med snitthastighet av 60 km/h. Tiderna är beräknade utifrån dessa snitthastigheter. Samtliga angivelser förutsätter normalt väglag, dock ej optimala förhållanden. Observera att tabellen inte ska läsas som en exakt beskrivning av verkliga förhållanden, utan som en teoretisk beräkning. Platser som är angivna med **kursiv** stil är platser inom Tärnaby/Hemavans räddningsområde. De namngivna platserna ska bara ses som exempel på avstånd från centralorterna Storuman och Tärnaby. Siffror inom () parentes anger teoretisk insatstid med lätt släckbil från Hemavan.

Avstånd km	Insatstid i min. Lätt släckbil	Insatstid i min. vanlig brandbil		Avstånd km	Insatstid i min. Lätt släckbil	Insatstid i min. Vanlig brandbil
2	5	8		31	25	37
3	6	9		32	25	38
4	7	10		33	26	39
5	7	11	<< Stensele	34	27	40
6	8	12		35	27	41
7	9	13		36	28	42
8	9	14	<< Solberga	37	29	43
9	10	15		38	29	44
10	11	16		39	30	45
11	11	17		40	31	46
12	12	18		42	32	48
13	13	19		44	33	50
14	13	20		46	35	52
15	14	21		48	36	54
16	15	22		50	37	56
17	15 (4)	23	<< Hemavan	52	39	58
18	16	24	Kommungräns ö >>	54	40	60
19	17	25	Virisen >>	55	41	61
20	17	26	<< Skarvsjöby	56	41	62
21	18 (10)	27	Pauträsk >>	58	43	64
22	19	28	<< Laisaliden	60	44 (32)	66
23	19	29		62	45	68
24	20	30		64	47	70
25	21	31		66	48	72
26	21	32		68	49	74
27	22 (14)	33	<< Boxfjäll	70	51	76
28	23	34		71	51	77
29	23	35		75	54 (42)	81
30	24	36	<< Långsjöby			

8.2 Per olyckstyp

Den förmåga som finns i Storumans kommun vad avser räddningsinsatser i enlighet med LSO beskrivs nedan.

Brand i byggnad

Brand i byggnad omfattar brand i olika typer av verksamheter vilka medför olika riskmiljöer. Med normal riskmiljö avses bränder som sker i ett begränsat utrymme och som har en begränsad brandbelastning. Exempel på normal riskmiljö kan vara brand i lägenhet, villa eller annan lokal med mindre risker. Hög riskmiljö avser stora rumsvolymer vilka är svåra att orientera sig i, hög brandbelastning, risk för brandspridning samt långa inträningsvägar. Industrielokaler, vindar, källare, publika lokaler, fartyg och sjukhus är exempel på höga riskmiljöer.

Effekter som ska uppnås vid en brand i byggnad är enligt följande:

- Skadedrabbade personer ska vara utrymda ur byggnaden snarast möjligt
- Skadedrabbade personer ska omhändertas
- Omkringliggande byggnader ska skyddas mot brand
- Släckning av brandobjektet ska vidtas i syfte att begränsa eller släcka brand
- Minimera skador på egendom
- Inga skadliga ämnen ska förstöra miljön

I syfte att uppnå dessa effekter har särskilt viktiga åtgärder, benämnt nyckeluppgifter, definierats och fördelats i tre olika nivåer. Tabellerna nedan redogör för vilken förmåga respektive räddningsstyrka besitter samt vilka nyckeluppgifter som ingår i respektive nivå.

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Riskbedömning	Riskbedömning	Riskbedömning
Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande
	Utrymning med bärbar stege	Utrymning med bärbar stege
		Utrymning med höjdfordon
Utvändig släckning	Utvändig släckning	Utvändig släckning
	Invändig livräddning, rökdykarinsats	Invändig livräddning, rökdykarinsats
Skydda närliggande byggnader	Skydda närliggande byggnader	Skydda närliggande byggnader
Dörrforcering	Dörrforcering	Dörrforcering
Säkra vattentillgång	Säkra vattentillgång	Säkra vattentillgång
	Indikera brandspridning	Indikera brandspridning
Akut restvärdesräddning	Akut restvärdesräddning	Akut restvärdesräddning

Brand i byggnad, förmåga per station				
Nivå	Storumans	Tärnaby/Hemavan	Gunnarn	Umnäs
1			X	X
2		X		
3	X			

Övergripande förmåga		
Brand i byggnad	Mindre brand i föremål, tillbud	
	Brand i startutrymme, låg spridningsrisk.	
	Invändig livräddning i hög riskmiljö med skyddsgrupp	
	Invändig livräddning i hög riskmiljö med nödlägesgrupp	
	Omfattande brand i större lokaler, risk för brandspridning	
Beskjutning av gasflaskor		
Översiktsbild med drönare		

	Händelser som hanteras med egna resurser
	Händelser som hanteras med andra kommuners resurser
	Händelse hanteras med stöd av nationella förstärkningsresurser

Ska räddningstjänsten assistera vid utrymning med höjdfordon/stegar i enlighet med Boverkets Byggregler (BBR), ska detta ske i samråd med räddningstjänsten. Höjdfordon finns enbart i Storuman. Inom tätorterna Storuman/Tärnaby klarar vi 10 minuters insatstid.

Brand utomhus

Brand utomhus i mindre omfattning avser brand i fristående brandobjekt utan risk för spridning exempelvis container, gräsbrand, mindre komplementbyggnad och mindre fordon och farkoster.

Brand utomhus i större omfattning avser brand i skog och mark, större fordon samt brandobjekt med stor risk för brandspridning.

Vid skogsbrand finns ett skogsbrandvärn om femton personer att tillgå med kort varsel.

Effekter som ska uppnås vid en brand utomhus är enligt följande:

- Skadedrabbade personer ska förflyttas till plats med tillfredsställande säkerhet
- Skadedrabbade personer ska omhändertas
- Omkringliggande ska skyddas mot brand
- Släckning av brandobjektet ska vidtas
- Minimera skador på egendom
- Inga skadliga ämnen ska förstöra miljön

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Riskbedömning	Riskbedömning	Riskbedömning
Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande
Släckning i mindre omfattning	Släckning i mindre omfattning	Släckning i mindre omfattning
	Begränsa brandspridning	Begränsa brandspridning
		Släckning i större omfattning vad avser större fordon. Släckning av större areal vid skogs- och markbrand.
Akut restvärdesräddning	Akut restvärdesräddning	Akut restvärdesräddning

Brand utomhus, förmåga per station				
Nivå	Storuman	Tärnaby/Hemavan	Gunnarn	Umnäs
1			X	X
2		X		
3	X			

Övergripande förmåga		
Brand utomhus	Brand i mindre omfattning	
	Brand i större omfattning	
	Brand i större omfattning utan spridningsrisk	
	Brand i större omfattning med spridningsrisk	

	Händelser som hanteras med egna resurser
	Händelser som hanteras med andra kommuners resurser
	Händelse hanteras med stöd av nationella förstärkningsresurser

Trafikolycka

Inom kommunen korsas två europavägar, det skapar ett stort trafikflöde som gör detta till vår vanligast olyckstyp. För singelolycka avses trafikolycka med ett fordon. I olyckor där fler fordon är inblandade benämns trafikolycka med flera fordon. Vad avser fordon med ett större antal personer iblandade betraktas det som en omfattande räddningsinsats.

Effekter som ska uppnås vid en trafikolycka är enligt följande:

- Skadeplats ska vara säkert för insatspersonalen att vistas på
- Skadedrabbade personer ska omhändertas skyndsamt
- Förhindra följdolyckor
- Minimera skador på egendom
- Inga skadliga ämnen ska förstöra miljön

I syfte att uppnå dessa effekter har nyckeluppgifter definierats och fördelats i tre olika nivåer. Tabellerna nedan redogör för vilken förmåga respektive räddningsstyrka besitter samt vilka nyckeluppgifter som ingår i respektive nivå.

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Riskbedömning	Riskbedömning	Riskbedömning
Säkra skadeplats genom avspärning samt säkra mot brand	Säkra skadeplats genom avspärning samt säkra mot brand	Säkra skadeplats genom avspärning samt säkra mot brand
Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande
	Hantera utsläpp av drivmedel	Hantera utsläpp av drivmedel
	Losstagnning av person i personbil	Losstagnning av person i personbil
		Losstagnning av person i tungt fordon
Akut restvärdesräddning	Akut restvärdesräddning	Akut restvärdesräddning

Brand i byggnad, förmåga per station				
Nivå	Storuman	Tärnaby/Hemavan	Gunnarn	Umnäs
1			X	X
2		X		
3	X			

Övergripande förmåga		
Trafikolycka	Singelolyckor	
	Trafikolycka med flera fordon	
	Trafikolycka med fastklämda personer i tungt fordon	
	Trafikolycka med flera fordon och flera fastklämda	

	Händelser som hanteras med egna resurser
	Händelser som hanteras med andra kommuners resurser
	Händelse hanteras med stöd av nationella förstärkningsresurser

Olycka med farliga ämnen

Inom kommunen fraktas farligt gods och det finns en industri som omfattas av farlig verksamhet.

Låg omfattning avser utsläpp med en begränsad mängd bränsle.

Hög omfattning avser begränsat utsläpp så som tankfordon, olyckor med styckegods och gods med radioaktivitet i begränsad omfattning. Tankfordon med kylkondenserad och brandfarlig gas beaktas som omfattande räddningsinsats.

Effekter som ska uppnås vid olycka med farliga ämnen är enligt följande:

- Skadedrabbade personer ska omhändertas skyndsamt
- Förhindra följdolyckor
- Minimera skador på egendom
- Inga skadliga ämnen i möjligaste mån ska förstöra miljön

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Riskbedömning	Riskbedömning	Riskbedömning
Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande
Avspärning av drabbat område	Avspärning av drabbat område	Avspärning av drabbat område
	Zonindelning	Zonindelning
	Akut sanering av egen personal	Akut sanering av egen personal
	Livräddning och skadebegränsande åtgärd med larmställ och andningsskydd	Livräddning och skadebegränsande åtgärd med larmställ och andningsskydd
		Hantering av utsläpp i gas- och vätsketät kemdräkt samt andningsskydd
		Indikering av explosiv miljö
Restvärdesräddning i låg omfattning	Restvärdesräddning i låg omfattning	Restvärdesräddning i låg omfattning

Olycka farliga ämnen, förmåga per station				
Nivå	Storuman	Tärnaby/Hemavan	Gunnarn	Umnäs
1			X	X
2		X		
3	X			

Övergripande förmåga		
Olycka med farliga ämnen	Restvärde låg omfattning	
	Expertis avseende kemikalier	
	Större oljeutsläpp	

	Händelser som hanteras med egna resurser
	Händelser som hanteras med andra kommuners resurser
	Händelse hanteras med stöd av nationella förstärkningsresurser

Naturolycka

Naturolycka avser en händelse i mindre omfattning exempelvis skred på bebyggd mark samt kraftiga skyfall och översvämningar med få konsekvenser.

Effekter som ska uppnås vid en naturolycka är enligt följande:

- Skadedrabbade personer ska omhändertas skyndsamt
- Förhindra följdolyckor
- Minimera skador på egendom särskilt samhällsviktiga verksamheter
- Inga skadliga ämnen ska i möjligaste mån förstöra miljön

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Riskbedömning	Riskbedömning	Riskbedömning
Avspärningar	Avspärningar	Avspärningar
Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande
		Förflytta vatten i mindre omfattning
	Restvärdesräddning	Restvärdesräddning

Naturolycka, förmåga per station				
Nivå	Storuman	Tärnaby/Hemavan	Gunnarn	Umnäs
1			X	X
2				
3	X	X		

Övergripande förmåga		
Naturolycka	Åtgärder att omhänderta drabbade personer	
	Sätta barriärer, förflytta större mängder vatten	
	Sakkunnig i markförhållanden, sökinsats, bärförmåga	
	Sökinsatser i rasmassor	

	Händelse som hanteras med egna resurser
	Händelse som hanteras med andra kommuners resurser
	Händelse hanteras med stöd av nationella förstärkningsresurser

Drunkning

Effekter som ska uppnås vid drunkning är enligt följande:

- Skadedrabbade personer ska omhändertas skyndsamt
- Förhindra följdolyckor

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Riskbedömning	Riskbedömning	Riskbedömning
Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande
	Ytlivräddning på is och vatten	Ytlivräddning på is och vatten
Transport av skadade med bår	Transport av skadade med bår	Transport av skadade med bår
	Transport av skadedrabbad till farbar väg med hjälp av bår eller terrängfordon	Transport av skadedrabbad till farbar väg med hjälp av bår eller terrängfordon
		Sökinsats från båt

Naturolycka, förmåga per station				
Nivå	Storuman	Tärnaby/Hemavan	Gunnarn	Umnäs
1			X	X
2				
3	X	X		

Övergripande förmåga		
Drunkning	Ytlivräddning	
	Livräddning under vatten	

	Händelse som hanteras med egna resurser
	Händelse som hanteras med andra kommuners resurser
	Händelse hanteras med stöd av nationella förstärkningsresurser

Nödställd person

Med begreppet avses drabbad person som inte har förmåga att själv sätta sig i säkerhet eller är skadad så att personen inte kan förflytta sig.

Effekter som ska uppnås vid en nödställd person är enligt följande:

- Skadedrabbade personer ska omhändertas skyndsamt

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande	Akut medicinskt omhändertagande
Transport av skadade med bår	Transport av skadade med bår	Transport av skadade med bår
	Transport av skadedrabbad till farbar väg med hjälp av bår eller terrängfordon	Transport av skadedrabbad till farbar väg med hjälp av bår eller terrängfordon
		Räddningspersonal kan ta sig till nödställd genom rappellering

Nödställd person, förmåga per station				
Nivå	Storumans	Tärnaby/Hemavan	Gunnarn	Umnäs
1			X	X
2		X		
3	X			

Övergripande förmåga		
Nödställd person	Höghöjdsräddning från vindkraftverk	
	Transport av skadedrabbad med hjälp av rappellering	

	Händelse som hanteras med egna resurser
	Händelse som hanteras med andra kommuners resurser
	Händelse hanteras med stöd av nationella förstärkningsresurser

8.3 Ledning av Räddningstjänsten

Räddningsregion MittNorrland (RRMN)

Räddningschefens ansvar är att hålla en ändamålsenlig ordnad räddningstjänst som kan genomföra effektiva räddningsinsatser inom godtagbar tid. Detta gäller både i stunden och över tid. För att möjliggöra för räddningschefen att uppfylla sitt ansvar i stunden ges ledningssystemet i uppgift att säkerställa ändamålsenlighet och att räddningsinsatser genomförs på ett effektivt sätt.

Ledningssystemet ska inrikta och samordna de ingående räddningstjänstverksamheternas samlade resurser så att verksamheten kan bedrivas med hög kvalitet, professionalism och robusthet i såväl vardagen som vid höjd belastning, kris och krig. Området som ledningssystemet täcker består av Jämtland och Västernorrland samt 10 kommuner i Västerbottens och Norrbottens inland benämnt RSR10. Områdets yta uppgår till drygt 133 000 km², vilket motsvarar cirka 30 % av Sveriges yta, som är indelat i 25 kommuner. Antal innevånare är drygt 420 000 och inom området hanteras 7 200 larm per år.

Övergripande ledning

Storumans kommuns räddningstjänst samarbetar i RRMN beträffande ett gemensamt ledningssystem för räddningstjänst. Räddningschefen är ansvarig för verksamheten som bedrivs i Storumans kommun. I den övergripande ledningen finns ledningsfunktionerna vakthavande räddningschef (VRC), vakthavande befäl (VB) för att bemanna rollerna räddningsledningschef respektive driftchef, dessutom finns larm och ledningsbefäl (LLB) i Sundsvall och Östersund, dessa två arbetar tillsammans för att bemanna roller som händelsevärdering och insatsuppföljning.

Den övergripande ledningen finns placerad fysiskt på två platser, Sundsvall och Östersund. Systemet ska ses som en enhet med två larmbord. Lösningen finns inte någon annanstans i Sverige, detta ger en stor flexibilitet i arbetet och en redundans i både personal och teknik.

Ledning av räddningsinsatser

Varje räddningsstyrka ingår som resurs i det gemensamma ledningssystemet. Samtliga styrkor i Storumans kommun leds som lägst av en gruppleddare som har kompetens att utföra skadeplatsnära ledningsarbete i rollen som insatschef. Det finns även insatsledare med en anspänningstid på 90 sek. Insatsledarna förväntas kunna agera i rollerna räddningsledare, insatschef och storsektorchef.

Vid stora komplexa olyckor samt olyckor över tid som kräver flera insatta räddningsstyrkor finns särskilda ledningsresurser för att hantera ett större behov av ledning och samordning. Vilka resurser som larmas för att leda en räddningsinsats beror på ledningsbehovet för den aktuella händelsen.

Inom ledningssystemets geografiska område finns dygnet runt året om en regional insatsledare som kan verka i hela ledningssystemet och nio insatsledare, tre i RSR10-området, tre i Jämtland och tre i Västernorrland tillgängliga för att bemanna rollerna räddningsledare, insatschef, sektorchef, storsektorchef och sektionschef.

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

I ett utgångsläge där inga räddningsinsatser eller särskilda omvärldsfaktorer påverkar riskbilden utgår ledningssystemet från att dimensionering av respektive räddningstjänstorganisation är anpassad till att utifrån den lokala riskbilden ha en ändamålsenligt ordnad räddningstjänst. Detta innefattar även att göra anpassningar av organisationen inför händelsen som är kända i förväg, exempelvis särskilda evenemang eller variationer över året som ändrar riskbilden. Vakthavande befäl ska i rollen som driftchef, genom löpande omvärldsbevakning, säkerställa att räddningstjänstverksamheten är anpassad till den riskbild som för stunden råder. Som en del i räddningsregionens omvärldsbevakning kan det uppstå situationer där systemet behöver uppmärksamma den egna räddningstjänstens behov av kompletterande operativ planering. Räddningsledningschefen ska klarlägga ansvarsförhållandena när så krävs. Räddningsledningschefen har i detta arbete att ha dialog med berörd räddningschef. Räddningsledningschefen har också ett ansvar att ompröva och justera avsikt med beredskap, utifrån tillfälliga förändringar i riskbilden. Ledningssystemet ska säkerställa en ändamålsenlig beredskapsproduktion sett till riskbilden och bedriva ständig omvärldsbevakning för att uppmärksamma förändringar i riskbilden. Ledningssystemet ska styra resurstilldelningen och beredskapsproduktion på ett sådant sätt att det finns en god förmåga att hantera inträffade händelser och samtidigt en beredskap att hantera aktuell riskbild.

Samverkan med andra aktörer

Räddningstjänsten i Storuman har i olika omfattning en etablerad samverkan med flera aktörer, såsom Länsstyrelsen, Region Västerbotten, Trafikverket, Polisen. SOS Alarm Sverige AB ansvarar för att RRMN får larm från allmänheten via larmnummer 112 och automatiska brandskyddsanläggningar enligt fastställda larmplaner. Avtal har tecknats med Brandskyddsföreningen Restvärderäddning AB där räddningstjänsten i Storuman utför restvärdesräddningsarbete omfattande akut restvärdesräddning, i samband med t.ex. brand- eller vattenskador, trafikuppdrag på statlig väg och järnväg. Syftet är att minimera eller förhindra följdskador. Försvarsmakten har tillgång till personal, främst genom Hemvärnet, som kan nyttjas vid t.ex. skogsbränder eller översvämningar. Försvarsmakten kan även stötta med resurser för transport, drift och underhåll och liknande. Vid större räddningsinsatser kan det finnas ett behov av att samverka med organiserade frivilliga, t.ex. Röda Korset, frivillig resursgrupp (FRG).

8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Under höjd beredskap ska räddningstjänsten i Storuman, förutom kraven i LSO i sin helhet, ansvara för de uppgifter som tillkommer enligt 8 kap. i samma lag. De ingångsvärden som är nödvändiga för att mer detaljerat beskriva förmågan att utföra uppgifterna är under utveckling. Räddningstjänsten avvaktar mer detaljerade vägledningar vad som gäller möjligheterna att kunna utföra de uppgifter som anges i 8 kap. 2 § LSO.

För att säkerställa en höjd insatsförmåga för höjd beredskap och krig ska personalen vid räddningstjänsten på sikt krigsplaceras. Vidare finns det på central nivå i kommunen underlag för höjd beredskap och dessa är belagda med sekretess.

Räddningstjänstens uppgifter under höjd beredskap beskrivs i LSO 8 kap.

De uppgifter som räddningstjänsten ska utföra utöver sina normala uppgifter under höjd beredskap är:

- Upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden.
- Indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel.
- Kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att verksamhet enligt denna paragraf skall kunna utgöras.
- Delta i åtgärder för första hjälp åt och transport av skadade samt för befolkningsskydd.

Storumans kommun ska ta fram en beredskapsplan för kärnteknisk olycka. Kommunen har utvärderat riskerna med en kärnteknisk olycka i vår närhet i samband med att RSA (risk- och sårbarhetsanalys) togs fram. Kommunerna som ingår i den regionala samordningsfunktionen ska ta fram ett koncept för kommunal strålningsmätning, vilket också kommer ligga till grund för en sådan plan. Planen kommer att innehålla information om konsekvenser av en kärnteknisk olycka i vår närhet samt hur kommunerna ska agera före, under och efter en kärnteknisk olycka. Detta innefattar såväl hur förvaltningar och räddningstjänst ska agera som hur kommunen ska bedriva krisledning.

9 Uppföljning, utvärdering och lärande

De uppsatta målen i handlingsprogrammet följs regelbundet upp i verksamhetsplan och budget för respektive år. Resultatet av verksamhet och måluppfyllelse följs regelbundet upp av kommunstyrelsen.

Vidare ska verksamheten utvärderas i samband med att handlingsprogrammet förändras. Denna utvärdering utgår från handlingsprogrammets mål och syftar till att kvantifiera effekterna av den egna verksamheten och att bedöma hur utfallet har påverkats av samhällsutvecklingen.

Vad avser den förebyggande verksamheten redogör tillsynsplanen, för hur tillsyn enligt LSO/LBE följs upp och utvärderas internt.

Räddningstjänsten följer upp och ansvarar för att verksamheten avseende rengöring och brandskyddskontroll bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning och föreskrifter.

En del av verksamhetsuppföljningen som är särskilt utpekad i LSO är olycksundersökningar. Syftet med kravet i lagen är att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts.

Olycksundersökning

I LSO 3 kap,10 § står att kommunen i skäligen omfattning ska utreda olycksorsaken och hur insatsen genomförts. Olycksundersökningar bedrivs i 3 nivåer. Den lägsta nivån utgörs av händelserapporten och ansvaret för detta åvilar respektive räddningsledare.

Enkla olycksundersökningar. Okomplicerade och ofta förekommande larm hör till denna grupp.

Fördjupade olycksundersökningar genomförs när människor omkommit, när brandtekniska installationer inte fungerat eller när betydande ekonomiska värden förstörts. Ansvar för detta har räddningschefen som kan uppdraga till annan att göra undersökningen.

Den högsta nivån kallas *oberoende olycksundersökning* och ska tillämpas om egen personal skadats allvarligt eller om en insats gått fel. Denna undersökning ska göras av någon som är fristående från den egna organisationen.

Lärande

Lärande efter händelser är en ständigt pågående process där lärdomar och erfarenheter samlas in, bearbetas och förmedlas till de aktörer som påverkat händelseförloppet. Aktörerna förväntas sedan själva processa informationen och vidta åtgärder för att förebygga att liknade händelser inträffar igen eller åtgärder för att minska konsekvenserna av eventuella framtida händelser. Utvärdering av genomförda händelser görs i två nivåer.

Alla händelser som inte inneburit att egen personal skadats allvarligt eller något gått fel, utvärderas dels direkt efteråt av de som varit på händelsen, dels diskuteras de med hela personalgruppen vid nästa kårmöte.

Övriga händelser utvärderas i samband med en fördjupad eller oberoende olycksundersökning.

